

--	--	--	--

GYŰJTŐ: FELI TÓBÖGT	
GYŰJTÉS DÁTUM: 1988.	
TART.: A BARANYA MEGYEI KIS FALUK ÉS SŐLŐHEGYI BUCSUK IDEJE	
FÖLDRAZSI MUNKÁK: BARANYA MEGYE SZAKMUNKÁI: XXII.	
LELTÁRKÉSZ:	

12 lap

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Az 1988.évi Somogy megyei néprajzi és nyelvjárési önkéntes gyűjtők pályázatára készítettem.

A Baranya megyei kis faluk és szőlőhegyi bucsuk ideje

Somogy megyei néprajzi osztályának!

K a p o s v á r
Május 1 utca 10.
7 4 0 0

Pályázó:

Jeli József, 64 éves, nyugdíjas
Pécs
Magyarürögi ut 118.
7634

Készült: 3 példányban.
2 példányt címnek, küldtem.
1 példányt házi irattárba helyeztem.
Pécs, 1988. június 10.

Az 1988. évi Somogy megyei néprajzi és nyelvjárási önténtes gyűjtők pályázatára készítettem.

1945 előtt baranya megyei kis faluk és szőlőhegyi hagyományos bucsui

Gáll Éva néprajzós kérésére és biztatására szívesen végeztem a gyűjtést. Az itt irtakat Molnár József, 68 éves, nyugdíjas, romai katolikus, Molnár Józsefné, 59 éves, háztartásbeli, romai katolikus, Pécs, Magyarürögi ut 126. Marton Józsefné, 64 éves, nyugdíjas, romai katolikus vallásu, Mánfa Fábián Béla u. 51. Vicze Mihályné, 78 éves, nyugdíjas, romai katolikus vallásu, Pécs, Magyarürögi ut 118. szám alatti lakósktól tudtam meg, ~~meg~~ saját ismereteim alapján. Az itt irtak szerint a hónap és a nap a falu, község, szőlőhegyi lakók templomának a védőszentje, vagy az állatoké.

1./ Sásd község szeptember 8-án Kisasszony napján.

2./ Meződ kis falu: szeptember 8-án, temploma, Sásdon volt, most is.

3./ Varga kis falu: szeptember 8-án, temploma. Sásdon, most is.

Közös egyház községhez tartoznak. Elemi iskolájuk is Sásdon volt, jegyzőségük is. 1960 óta nem tartanak bucsut.

4./ Oroszló falu: szeptember 29-én Szent Mihály napján, önálló iskolája, temploma, plébánia hivatala, védőszentje a templomnak Szent Mihály. 1960 után kezdett megszűni a hagyományos bucsu, úgy tűnik, hogy kezdik ismét megtartani az 1980-as évek óta.

5./ Vásárosdombó: falu, bucsuja november 11-én Szent Márton napján. Így mondják az emberek, hogy jókor volt a bucsujuk, mert már leforrt a must. Volt is nóta a borban. 1950-óta nem tartják a hagyományos bucsut, az még előfordul az idősebb korosztály-nál, hogy a régi bucsu napján a családban jobb ételeket főznek. De már nem ünnepelek meg.

6./ Mánfa falu: közel Komlóhoz, kis falu, július 5-én Szent István napján tartották az évi hagyományos bucsujukat. Két napos volt a bucsujuk. Szokás szerint másnap Sikondára mentek el a gyógyfürdőbe fürödni. ./.

1960-as években megszűnt a hagyományos bucsu. Teljesen nem ment azért feledésbe, mert az idősebb korosztály megtartotta családi körben, már rokonokat ismerősöket nem hívtak meg, mint régebben. Környékbeli cigányok bucsu napján ellepték a kocsma udvarát, ittak és muladtak. Ők sem mentek már házról- házra kéregetni, mint valamikor. Bazáros sem volt. 1980-as években úgy tűnik, hogy ismét felújítják a hagyományos bucsut, most már egy- két bazáros is megjelenik.

7./ Budafa kis falu: most egyesült Mánfával, közigazgatásilag Komlóhoz tartozik. Bucsuja október 20-án Szent Vendel napján volt. Pásztorok, állatok védőszentje. Itt is megszűnt a hagyományos bucsu, még itt- ott a faluban az idősebb nemzedék megemlékszik, elmennek a templomba misére, meggyonnak, családi körben megemlékeznek, de már rokonokat ismerősöket nem hívnak, mind régen, Még 1960 előtt megtartották.

8./ Magyarszék falu: évi hagyományos bucsuja augusztus 15-én volt. Nagyboldogasszony napján. Annyi eltéréssel tartották, ha 15-ke hétközbe volt akkor a következő vasárnap volt a bucsu. 1950-óta nem tartanak bucsut.

9./ Komló kis falu volt, 1945 előtt, 1953 óta bányász város, míg megtartották az évi hagyományos bucsut akkor november 4-én volt, mert a bányászoknak a Borbála a védőszentjük. Babonások is voltak, mert mondták, hogy a Borbála nap szomorúságot hoz, bányász szerencstéenséget, baleset^t, halált. E naptól még most is tartanak a bányászok. Hagyományos bucsut nem tartan^tk, helyete minden év szeptember első vasárnapján tartják a bányász napot (1960-70-es években amikor még a bányászok jóval szegényebb körülmények között éltek, szociális helyzetük csak 70-es évek után kezdett jobb lenni.) Bányász nap alkalmával ünnepi vásárt rendeztek, lehetett vásárolni iparcikket, ruhát, és muladtak, hagyomány, hogy a hűség jutalmat ilyenkor kapják meg. Ez a hagyomány kiterjedt ércbányász, olajbányászok körében is. Annyira népszerű, hogy nemcsak a bányászok, hanem többi emberek is ünneplik. ./.

10./ Bükkösd község régi hagyományos bucsuja volt szeptember 8-án, Kisasszony napján. Itt is 1950-es években lassan csak megszűnt a bucsu. Arra még csak utaló jelek sincsenek, hogy felújítanák. Azért teljesen nem maradt homályba, mert az idősebbek beszélnek a régi bucsui szokásokról. A mai fiatalok nem igénylik, nem ápolják a bucsui hagyományokat. Így is vélekednek, hogy költséges.

11./ Baranyajenő falu: hagyományos bucsuja volt október 20. napján. Szent Vendel napja, pásztorok és állatok védőszentje. 1960 óta nem tartanak bucsut. Itt is csak megemlítik, hogy régen milyen nagy nap volt a bucsu, előtte egy hét^tel már készültek rá. Rokonok ismerősök itt voltak.

12./ Godisa kis falu: Igen csak rájⁱllik az Istenháta mögötti település jelzője. De azért a sorsforduló előtt is megéltek itt az emberek, nem jártak el máshova dolgozni. Szent Vendel napján tartották az évi hagyományos bucsujukat. 1960-as években megszűnt a bucsu.

13./ Tormás kis falu: évi hagyományos bucsuja október 20. napján volt. Szent Vendel napján. Állatok és a pásztoroknak a védőszentje. Megtⁱudtam, hogy azért szent Vendel a védőszentjük, mert régen ezen a területen sokkal több pásztor és állattenyésztés volt, mint a környékbeli falukban. Itt is a bucsu 1950-es évek után megszűnt. Még az idősebb korosztály tesz említést arra, hogy Vendel napkor szokták tartani a bucsut. Beszélnek az idősebb emberek arról, hogy azért jó volt, hogy tartottak bucsut, mert találkoztak a rokonokkal, katona bajtársakkal. Tényleges katonákat is olyankor eltávozásra vagy szabadságra is haza engedték. Meg aztán jókat ettek-ittak, és még cigányz^ene is volt.

14./ Magyarürög kis falu: hagyományos évi bucsuja augusztus 15-én volt. Régi falusi bucsui szokások voltak érvényben 1960-as évekig. A napi életmód változás hozta, hogy megszűnt a bucsu. Senki ember fia nem mondta, hogy nem szabad tartani. A felgyorsuló életmód változás hozta magával. Megszűnt az egyéni paraszti gazdálkodás. A nagycsaládok is megszűntek. 1970-es években még egy pár

család megtartotta, de már rokonokat ismerősöket nem hívtak. Nyilvános bucsu nem volt. Még azért most is beszélnek az idősebbek arról, hogy milyen szép is volt a bucsu, itt voltak a rokonok, ismerősök, jóbarátok, katona bajtások. Sok fiatal olyankor találta meg az élete párját. Még azért emlékként azt is megcsinálják az idősebb asszonyok, hogy régi bucsu napján, évforduló alkalmával sütnek rétest, kalácsot, ezzel is emlékeznek a régi bucsui szokásokra. A 40-50 évesek mondják a ma 70-80 éveseknek, akik sajnos igen csak kevesen vannak már, hogy süsének rétest, kalácsot, mind búcsukor szoktak. Itt is a katolikus papság, amely leginkább őrzi a régi hagyományokon alapuló bucsui szokásokat; elsősorban misét tartanak. Sok minden megszűnt nem csak a bucsu. Májusfa állítás, arató bál, szüreti bál, regruta bál, legénybúcsu, tűzoltó bál, kisiparosok bálja, Erzsébet-, Katalin bál az amely még most is élő, mert minden évben megtartják. Karácsonyi, ujévi, husvét-i szokások megvannak, de ezek is hiányosak, nincsen kotyolás, betlehemezés, subrikázás (így is mondják, hogy korbáncsolás) melyet december 28-án szoktak csinálni, de csak azoknak volt szabad akik kotyoltak is. Nincsen előljáróság, községi bíró, kisbíró. Helyette van tanácstag.

15./ Kövágószőlős falu: Sárló's boldogasszony napján tartották a évi hagyományos bucsut, amely július első vasárnapján. Gondot okozott, mert olyankor volt a legnagyobb dolog a mezőn, aratás, takarmányok betakarítása. Itt is 1960-as években megszűnt a bucsu, és jelenleg nincsen is arra utaló adatunk, hogy ismét szokásá válna.

16./ Bános kis falu: évi hagyományos bucsuját november 5-én Szent Imre herceg napján tartották. 1950-60-as években még a régi szokásoknak megfelelően tartották a bucsut. Ahogy az idősebbek öregedtek, a fiatalok már nem tartották meg a bucsut. Napjainkban már csak az idősebb korosztálybeliek emlékeznek meg, hogy tartottak bucsut.

17./ Mecsekszakály falu: szintén kistelepülés. November 19-én tartották az éves hagyományos bucsújukat. ./.

1960-as években lassan megszűnt a szokásos bucsujuk. Sokan a faluból elköltöztek, akik meg még itt maradtak azok meg legtöbben ingáztak reggel utaztak a munkahelyükre és este térték vissza, de voltak olyanak is akik egy hétig is távol voltak, életmod változással megszűnt a bucsujuk is. Pedig valamikor itt is szerették megtartani a bucsut.

18./ Orfű kis falu: most igen ismert^té vált, mert a régi természetes halastavát, mesterségesen kiépítették és kora tavasztól, őszig kiránduló-fürdő hely. Hagyományos bucsuja november 11-én Szent Márton napján volt. 1950-es évek óta bucsut nem tartanak. Akik valamikor tartottak bucsut azoknak többsége már meghalt, akik meg még élnek közelebb vannak a 80-hoz mint a 70 évhez. Régi rokoni és baráti kapcsolatuk megszűnt. A régi bucsunak már hire sincsen.

19./ Abaliget község: hagyományos bucsuja július 22-én Mária Magdolna napján szokott lenni. Az 1960-as években lassan megszűnt. Helyi és országos kiránduló hely. Ismert csepőkő barlangjáról. Két hidegvizű tava van. Ott van az idegenforgalomnak a központja. Májustól szeptemberig igen csak sokan látogatnak ide. Bazár, laci-konyha is van. Ajándékot is árulnak. Bucsuhoz hasonló hangulat van itt, folyamatosan minden nap. Rendszeresen érkeznek ide látogatók csoportosan, autóbusszal, személygépkocsival. Tízta levegő, patika-csendes táj is csábítja az embereket ide. Különösen azok keresik fel akik tüdő- aszmás betegségben szenvednek, barlangban meghatározott ideig tartózkodnak gyógyulás céljából. Ezt a gyógyhatást már 1945 előtt is ismerték az emberek, különösen az itt lakók. Penicilin gyógyhatása mindinkább elterjedt az emberek között. Nagy az idegenforgalma, amely még a jövőben csak emelkedni fog. A régi bucsu úgyiszolván most már majdnem, hogy teljesen feledésbe megy. E terület napozásra is alkalmas, és a környéke kirándulásra. A két tó tükör^sima vize csonakázásra alkalmas. Leginkább csak egy napra jönnek ide az emberek reggel és este pedig eltávoznak.

20./ Hosszúhetény inkább község mint falu:régen jegyzősége volt, most meg tanácsa van.Komló bányász város közelsége nagyban fellendítette, mert az utóbbi 15-20 évben több család is építkezett.Bányaiparban,építőiparban és a mezőgazdaságban dolgoznak.Lakóinak száma folyamatosan emelkedik.Hagyományos bucsuja június 26-án szokott lenni Jézus Szíve napján.Itt is lassan az 1950-es években megszűnt a bucsu,előfordult,hogy bányásznapkor egy-egy bazáros, bábos megjelent a községben. Emlékeztette az embereket a régi bucsujukra.

21./ Magyaregregy kis falu:erre is igen csak ráillik,hogy Isten hátamögötti település jelzője, mert a többi erdők között lehet ide el jutni.Hagyományos évi bucsuja szeptember 8-án volt,Kisasszony napján.Itt is megszűnt a bucsunak a tartása az 1960-as években.A lakóinak száma is jóval kevesebb mint 1945 előtt.Sok fiatal elköltözött máshova.Nincsen itt tanító, pap.

22./ Pécsvárad 1945 előtt járási székhely volt, majd később visszafejlődött, most csak község.Éves hagyományos bucsuja júniusban van,^{második} Bünkösd 2. vasárnapján.A régi bucsui szokások megszűntek,és helyette inkább szokásá vált a leányvásár,régi divatos, népviseletben jelennek meg a leányok.Olyankor bált is tartanak.

23./ Tekerés kis falu:Baranyamegye legkisebb települése. Lakóinak száma 96¹²⁴ ház.1945 előtt itt német anyanyelvűek éltek. 1946-ban lakóit kitelepítették,más honnan települtek ide családok.Régi szomszéd faluja Orfű, még most is.Évi hagyományos bucsuja október 20-án volt Vendel napján.1950-es években a bucsui szokások megszűntek.Arra még csak utaló körülmény sincsen, hogy felújítanak. Falu létezik,olyan jelet nem lehet tapasztalni,hogy a falu megszűnés sorsára kerülne.Jó a közlekedése. Szeretnek itt lakni az emberek,legtöbben reggel mennek dolgozni Komlóra és este meg utaznak vissza. ./.

24./ Pécsudvard kis falu:évi hagyományus bucsuja június 29-én volt, Péter és Pál napján. Nevezetes bucsu volt, mert ezen a napon vette kezdetét a gabonaaratása, így mondták a régi öregek, hogy Péter és Pál napon a gabonának a gyökere megszakad és gyorsan érik. Kettős ünnepnek is számított a bucsui nap. 1960-as évek óta nem tartanak bucsut. Feledésbe azért nem ment, mert az idősebb emberek elmesélik a fiataloknak, hogy valamikor Péter és Pál napján falujukban bucsu volt. Itt voltak a rokonok ismerősök, és a gyerekeknek vásároltak bucsúfiát. Azt is elmondják a felnőttek, hogy a mai gyerekeknek a cukor, csokoládé, játék nem új, mert nap+ mind nap azokat a szülők megvásárolják.

25./ Gyüdi falu: régi hagyományos bucsujáró hely, itt kegyhely is van. Régen Andocshoz vasonló szokások voltak érvényben, szinte ugyan^í azt tudnám itt is leírni. Nagyboldogasszony, és Kisboldogasszony napján tartják a bucsut, ekkor van itt legtöbb idegen. Égész évben látogatható a kegyhely, nyitva áll a látogatók számára. Templom környékén sátrak vannak, ahol szentképeket, kegytárgyakat lehet vásárolni. Legtöbb idegen Harkányból látogat ide, mert ott gyógyfürdő van, és közelsége miatt gyakran felkeresik. Sok férfi a jó tüzes bora miatt is eljönnek. A gyüdi bucsu régi szokásai jelenleg is meg^í vannak. Csak annyiból más, hogy akik most ide látogatnak nem szállásolják el magukat, hanem egy félnapra, vagy egy napra jönnek és távoznak. Állandóan meleg ételeket lehet vásárolni. Ugy tűnik, hogy a gyüdi bucsu a régi vallási szokásai továbbra is megmaradtak. Hiv^e Mária szüzanyát meglátogatják, imádkoznak, énekelnek, sorsuk jobbra fordulá^bsá reményében itt jól érzik magukat. Most már legalább két évtizedeken át tömeges a látogatottság. Ugy a fiatalok, mind az idősebbek kegyhelyet látogatják, még azok is akik nem hívők, sok a kiránduló: iskolás, felnőttek. Az ide való látogatást szervezik a lakóhelyi nyugdíjas klubok, a helyi papság. Sokan innen átmennek a Siklói várba is, azt is megnézik.

25. Harkány kis falu volt 1945 előtt. Lakóinak száma 500 fő volt. Ugrás szerű fejlődés 1960-as évekbe vette kezdetét. Most már határainkon túl is ismert gyógyüdülő, gyógyító kórházával. Állandó lakóinak száma ma már 5-6000 között van. Nyári hónapokban itt közel 35-40000 ember tartozkodik. Itt lakók életmódjában gyökeres változás következett be, mert olyan vikend házakat építettek, hogy egész évben szállásként ki tudják adni. Hagyományos bucsuja július 26-án van, Szent Anna napján. Itt nincsen kegyhely, kis temploma van. Még 1945 előtt, és utána 1960-ig megtartották a hagyományos bucsui szokásokat. Ahogy fejlődött a gyógyüdülő, úgy a régi hagyományos bucsui szokások kezdtek megszűni. Azok a rokonok, és ismerősök akik valamikor búcsura jöttek el, azok is inkább fürödtek. A régi bucsu a kis templom környékén volt, ahol most is van, itt van a közelben a régi gyógykórház, vele szemben még 1950-es években is a gyógyfürdő egyetlen egy medencéjét 50-60 éves tölgyfák vették körül. Ezeket az öreg fákat kivágták, és parkosították az üdülő területét. Szinte gomba módra nőttek ki a szépél szép vikend házak. Ugy a saját, mint az állami épületek. Védett területé nyilvánították a fürdőhelyet.

Országos viszonylatban III. osztályba sorolták. Kezdetben baj volt, mert sok volt a kocsma, nem tudtak kulturáltan viselkedni az emberek. Szigorítani kellett az emberi együttélés szabályait, hogy kulturáltan viselkedjenek az emberek. Szolgáltató házakat építettek, több szálloda lett. Vendéglátó egységek is szaporodtak a strandók közelében. Volt is eszem- iszom. Régi piacot új váltotta fel. Kezdetben csak válfás öltözők voltak. De most már külön kabinok több száz. Fürdő medencék is úgy kívannak építve, hogy még a legigényesebb vendéget is kielégíti. Szolgáltatások is választékosak. Nem kell sorba állni, ha valaki étkezni akar, mint még 1960-as években.

Régi bucsu napján helyezték át az Anna bált. Így aztán a régi lakók az idősek és a fiatalok is ünnepelnek. Ezen a napon tartják meg a női szépségversenyt. ./.

Együtt a múlt és a jelen. Az idősebbek azt mondják, hogy július 26-án Anna napján van a bucsu, a fiatalok akik jóval többen vannak azok meg azt mondják, hogy Anna bált tartanak. Szervező bizottság jól előre készül az Anna bálra. Neves színészek lépnek fel. Annyira jól szokott sikerülni, hogy július 26-én éjszaka csendrendeletet feloldják. Mikor még ez kezdetén volt igen csak a nép elégedte magát jobban, és fékezni kellett őket. Most már a nép megszokta, hogy kulturáltan kell viselkedni. Itt vannak a jugoszlávok, németek, lengyelek, és más nemzetiségű állampolgárok is. Ma úgy vélekednek az emberek, hogy jobb itt pihenni, fürödni, mint valamelyik füstös kocsmában obégnának, versenyezve, hogy kinek nagyobb a hangja a másikénál. Harkányban van bucsu, de nem úgy mint ez előtt 30 éve volt, hanem szórakozva pihennek és még fel is üdülnék a gyógyvizbe. 1950-es és 60-as években vonattal, biciglivel mentek az emberek. Most meg legtöbben saját személygépkocsijukkal, autóbuszon, mert sűrített járat van. A Harkányi lakok elégedettek a bekövetkezett változásokkal, mert a falujuk kulturálisan gyorsan fejlődött. Így is mondhatjuk, hogy itt mindennap bucsu van. Ringlis kivételével vannak árusok. Ide érkező és távozó vásárolhat ajándékot csak legyen pénze. Harkány tovább fejlődik, így a bucsui szokások is részben megmaradtak és a jövőben is hagyományként őrzik.

26./ Hegyszentmárton régen kis falu volt. De most már község. Hagyományos bucsuja július 8-án volt pünkösdi ünnep után harmadik vasárnapján. 1945 előtt és 1960-as években régi szokásoknak megfelelően tartották meg a bucsut, még most is tartják, de már nem olyan mértékben mint régen. Inkább csak a család tartja meg. Előfordul, hogy egy-két cukorkás és bazáros is van. Régi hagyományos bucsu bál helyett a fiatalság diszkót tart. Nincsen az a nagy eszem-iszem, mint régen volt, éppúgy étkeznek, és nem is mást mind másik napokon. Nincsen az mit valamikor, hogy új ruhát vásároltak bucsura. Az sincsen, hogy keresztanya, keresztapa bucsifiát vásárol.

27./ Pécsbányatelep kis település hozzá tartozott felsőgyükési szőlőhegyi Bertalan kápolna, augusztus 24. napján volt a bucsu. ./.

Szőlős gazdák, akiknek itt présházuk van minden évben megtartották 1960-ig a hagyományos bucsut. Nem úgy mint falukban, hanem olyképpen, hogy bucsu napján otthonról ~~magukkal~~ [†] ~~magukkal~~ [†] élelmet és egésznap ott ünnepeltek. Délelőtt elmentek misére, délután meg litániára, többek ~~is~~ [†] ~~is~~ [†] mégis gyóntak ezen a napon. A kápolna és környéke gondozott. Itt eskövőt, keresztelést nem tartottak. Egy évben azért itt a népek, a szőlősgazdák gyülekeztek inkább délutánként és ima órákat tartottak. Római katolikus keresztény vallásukat gyakorolták.

Bucusu napján a szőlőhegyben szinte nép [†] vándorlás volt. Pécs ^{ból} város sokan mentek ki. Nemcsak azok akiknek itt birtokuk volt, hanem mások is. A szőlő [†] tulajdonosok bucsura inkább csak a közeli rokonokat barátokat ismerősöket hívtak meg. Énekeltek, egy- két tangóharmunika [†] is meg [†] szólaltattak.

A szőlőhegyben nyilvános hely nincsen, így aztán szeszital kimérés sem volt. Hagyomány [†] szerint a bucsut család [†] körben tartották meg. Szőlőhegyi kápolnánál egy- két bazáros, és bábos sátor is volt, azok is este már eltávoztak. A szőlőhegyi bucsura az emberek készültek, akiknek nem volt épülete még azok is bucsu napján kint voltak. Ez a hagyományos bucsui szokás az 1960-as években megtört, mert a pécsbányatalepi szénbánya kimerülő [†] ⁿ ~~bé~~ ⁿ volt, közben meg [†] ⁿ ~~is~~ ⁿ szűnt. Külszíni fejtést végeztek. A szőlőhegyi présházak [†] ⁿ ~~ak~~ ⁿ nagyrészt kisajátították, lebontották, és megkezdték a külszíni bánya művelést. Az itt kitermelt szenet a Pécsi Hőerőműhöz szállították. Ez a szénkitermelés eltartott 1975-ig. Ahogy a szént kitermelték utána a területet kezdték rendezni, ismét művelésre adták ki.

A Bertalan kápolnát teljes egészében meghagyták. Jelenleg is áll, és ismét a szőlőhegyi bucsui szokások élnek, mert vasárnapokén délután imai órákat tartanak. Augusztus 24-én meg bucsui ünnepséget tartanak.

28./ Bogád kis [†] falu: Pécshez 6 kilométerre van, éves hagyományos bucsuját [†] szeptember 8-án szóták tartani. ./.

Bogádi faluban is megszűnt a hagyományos évi bucsui szokás, melyet szeptember 8-án Kisboldogasszony napján szoktak megtartani. Pécs városából is a népek kimentek, és ott a házaknál szórakoztak, ismerősöknél.

29./ Somogy-Vasas régen is meg most is bányászok lakták e területet. Több munkásmozgalmi emlékhely is van itt. Mivel ezen a területen földművesek is laktak így két alkalommal is tartottak bucsut június 26-án Jézus Szive napján, és november 4-én Borbála napkor, a bányászok védőszentje napján. Mikor szokását vált 1952-ben a bányásznap, akkor szeptember első vasárnapján tartották az ünnepséget, akkoriban úgy mondták, hogy most van a bucsu.

30./ Pécssett a Havihegyi bucsu augusztus 5-én van. Monda szerint azért tartják ezt a hagyományos bucsut, mert a múlt században pestisjárvány pusztította az embereket, és a hegyre menekültek, és ott építettek templomot. Azóta hagyományként ünneplik a bucsut. Mikor aug. 5.-ke köznapra esik akkor a következő szombati napon, vagy vasárnap tartják a bucsut. Több nő hívó van itt. Egész nap és éjszaka is itt vannak a templomban és környékén. Több bazáros, bábos, cukrász és ártóros is van. Bucsui ajándékot vásárolnak a hívők. Katolikus templom de más vallásuak is vannak itt. Pécs környékéről is eljönnek: legtöbb hívó Bogád, Vasas, Nagycsápád, Kökény, Szalánta, Harkányból, Szentlőrincről, Kövágószőlősről, Pellérdről, és közeli falukból. A hívők gyónnak, áldoznak, énekelnek. Ezelőtt 40 éve, csoportosan is érkeztek ide hívők, most nem inkább csak ketten- vagy hárman. A hívők közül a nő a legtöbb, a 60-70 évesek. Fiatalok is megjelennek, de inkább csak kíváncsiságból. Az ami figyelemre méltó, hogy itt az emberek udvariasak, nyugodtan viselkednek, nem lehet részeg embert látni. Legtöbbször gyalog mennek a hegyre. Egész éjszaka búcsukor a templom környéke erős villany fényké van. Szünetnélkül van mise, szentbeszéd. Itt a bucsui szokás nem szűnt meg, sőt minden évben folyamatosan megtartották most is, jóval több a látogató mint ezelőtt csak 10 ével.

31./ Boda kis falu: ahogy a 6-os főközlekedési ut vezet Szigetvárá^t atól jobbra van. Az évi hagyományos bucsuja szeptember 8. napján van. 1960-as éveig tartottak a lakók bucsut, megszűnt, és most már csak itt is emlékek, hogy szoktak tartani bucsut.

32./ Nagy-és kis Bécsérd falu: itt is római katolikus vallásuak vannak hagyományos évi bucsujuk október 20. napján volt. Megszűnt, nem tartanak bucsut 1960-as évek óta. Azért teljesen nem maradt feledésbe, mert beszélnek a népek aról, hogy szoktak tartani bucsut.

33./ Regenyem, Szőke, Szilvás kis faluk: itt is romai katolikus emberek élnek, csak kis kápolnájuk van, misére szerettek járni. A három kis falunak a bucsuja október 20. napján van. Most már csak úgy mondhatjuk, hogy volt, mert az 1950-es években lassan megszűnt.

A régi bucsui szokások azért élnek még most is az emberekben, mert az idősebbek elmondják a fiataloknak, hogy milyen szokások is voltak. A három falunak nincsen több lakója mint 400 fő. Ugy tűnik, hogy ~~se~~ nem emelkedik, de nem is csökken a lakosságnak a létszáma.

A gyűjtésem során megtudtam, hogy 1980-ban a Baranya megyei falukban, községekben, városokban az összes templomot, kápolnát, műemlékeket tatarozták. Mindegyik templomban, kápolnában a hagyományos bucsu napján misét tartanak és szent beszédet mond a pap, emlékezve a régi bucsura és a templom védőszentjére. Legtöbb helyen, még ott is ahol csak harangláb van, délben, este, reggel harangoznak, és minden alkalommal amikor temetés van. Legtöbb egyházi esküvőt is a falusi templomokban tartják. És a halottakért az ájtatos misét. Egyházi párbér most is van. Csak azt temeti el a pap, aki a párbért egész évre kifizette. Ezt írásban is igazolni kell.

Tervem az, hogy 10-15 év multával visszatérek ezekre, hogy milyen változás következett be. Hol és mikor, minek a hatására.

Pécs, 1988. május 30.

Üdvözlettel: *Jeli József*
Jeli József, 64 éves, nyugdíjas
Pécs, Magyarürögi ut 118./7634/
Önkéntes néprajzi és nyelvjárási
gyűjtő.